

ÀNGEL FÀBREGA I GRAU
CANONGE ARXIVER.

JOSEP BAUCELLS I REIG
ARXIVER DE LA CATEDRAL.

CATÀLEG
DE
L'ARXIU CAPITULAR
DE LA S. E. CATEDRAL BASÍLICA
DE BARCELONA

1

ÍNDEX GENERAL
DE LES SÈRIES DOCUMENTALS

BARCELONA: 1969

Efemèrides de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona

713, invasió sarraïna

Són destruïts els documents del primer arxiu de la Catedral paleocristiana i visigòtica

844, juny 13

Carles el Calb atorga als ciutadans de Barcelona el primer privilegi conegut que inicia l'aplec de documents del «Libri Antiquitarum» o Cartulari de la Catedral. En aquest document el rei carolingi confirma les gràcies que el seu pare, Lluís el Piadós, i el seu avi, Carlemany, havien concedit als barcelonins arran de la seva incorporació a la Marca Hispànica.

985, juliol 6

Ràtzia d'Al-Mansur a Barcelona: destrucció de la ciutat i nova devastació de la Catedral; se salva un centenar de documents.

1011, octubre 18

El sacerdot Vilara llega a la Catedral un Passionari, el primer llibre conegut que formà part de la biblioteca de la Seu.

1016, febrer 24

El Capítol compra pergamí i fa pagues a un notari per una còpia de l'obra «Decretalia Pontificum»

1046, novembre 9

El bisbe de Barcelona, Guislabert, i el Capítol de la Seu venen una casa i una peça de terra per tal d'enriquir la biblioteca capitular amb dos exemplars de la gramàtica de Priscia.

1058, novembre 18

Acta de consagració de la segona Catedral de Barcelona.

1131, desembre 31

El canonge Pere Bernat, abans de peregrinar a Terra Santa, deixa els seus llibres a la biblioteca de la Catedral.

1142, desembre 22

Arnau Ermengol, bisbe de Barcelona, cedeix a la Catedral els llibres que ja hi tenia i els que s'havia fet transcriure.

1275

El rei Jaume I autoritza la notaria del Capítol que actua fins a les acaballes del segle XIX, i que havia de formar una de les sèries més importants del fons documental de l'arxiu.

Segle XIII, a mitjan segle

Ordenament de la documentació del nostre arxiu i transcripció dels documents més importants (2.790) que formen els quatre volums del Cartulari de la Seu, anomenat «Libri Antiquitatum».

1383, gener-març

El Capítol fa construir la «llibreria» o biblioteca de la Catedral dins la capella avui dita de les Ànimes. Al cap de sis anys, aquesta llibreria és traslladada a una dependència instal·lada sobre la capella de Sant Pacià.

Segle XIV

S'inicien les grans sèries de llibres fonamentals de l'arxiu on queda palesa la vida de la Catedral i del Capítol: Obra, 1325; Administració de la Caritat, 1331; Testaments de la Pia Almoina, 1331; Resolucions capitulars, 1342; Administració dels Aniversaris, 1357; Constitucions Capitulars, 1394; etc.

1420, maig 29

Habilitació, com a arxiu, de la sala que hi ha sobre la sagristia de la capella de Sant Sever, i que ara ho és del baptisteri; és coneguda amb diversos noms: «Arxiu de Mitja Escala», «Arxivet petit», «Arxiu vell», «Arxiu sobre les fonts baptismals». Al cap d'un segle, es destina a conservar la documentació més antiga i poc consultada.

1443, primavera

Inauguració de la nova instal·lació de la «Llibreria» a les dependències del claustre, anomenades avui Sala de la Capbreuació i Sala Capitular. Durant molts segles serveix de biblioteca pública als barcelonins estudiosos.

1453

Mn. Pere Oller és el primer bibliotecari conegut que treballa en l'ordenament i conservació de la llibreria.

1502, setembre 29

El Capítol nomena arxiver de la Seu Guillem Clariana, que és el primer arxiver enregistrar documentalment.

1502

El bisbe de Barcelona, Dr. Pere Garcia de Xàtiva, humanista insigne, que havia estat Prefecte de la Biblioteca Vaticana, llega a la biblioteca capitular un centenar de volums manuscrits, llavors queda duplicat llargament el nombre de llibres que hi havia a la nostra biblioteca, segons l'inventari que se'n va fer en ocasió de la Visita Pastoral de l'eminent bisbe-patriarca de Barcelona, Francesc Climent Sapera (1421).

1519-1521

La «tribuna reial» o «tribuns del rei Martí» és habilitada com a arxiu de l'Obra.

1523, juliol 21

En ocasió del nomenament d'arxiver fet a favor del notari Joan Vilana, el Capítol estableix solemnement les normes directrius que havien de regular la vida de l'arxiu capitular i la feina del seus arxivers.

1529, gener

S'inicien les obres del nou arxiu sobre la galeria de la part de l'Evangeli, que s'acaben l'any 1535, segons una inscripció pirogravada sobre les nobles i elegants prestatgeries de fusta que s'hi bastixen. A les seves quatre sales s'instal·la la documentació de les sèries més importants de l'arxiu: Caritat, Aniversaris i Pia Almoïna. Més endavant, en aquestes quatre sales i en les altres tres que s'hi constuïren al costat, són recollits diversos arxius particulars d'entitats radicades dins la Catedral. Se l'anomena: «Arxiu nou», i «Arxiu major». Aquesta instal·lació, esplèndida en el seu temps, ha sevit d'Arxiu Capitular fins al 1969.

1529

Entorn d'aquesta data, comença la llarga i fecunda activitat del que havia de ser eminent arxiver de la nostra Seu: Mn. Francesc Tarafa i Çavall. Entre els seus treballs d'arxiver sobresurten: l'inici del «Exemplaris» o crònica de la Catedral, i la compilació de nombrosos spècula i inventaris de moltes sèries documentals. Demés d'arxiver, excel·leix pels seus treballs d'historiador i d'heraldista. La seva activitat a l'arxiu capitular cessa el dia 27 de febrer de 1556, i mor a Roma pocs mesos després.

1644, juny 12

El Capítol acorda en sessió ordinària, disoldre la seva pròpia biblioteca: el còdexs, els incunables i els altres llibres que s'hi guarden, passen a enriquir els fons bibliogràfics de l'arxiu capitular.

1771, setembre 16

El canonge regular premostratès de Bellpuig de les Avellanes, P. Jaume Caresmar, cridat pel Capítol, arriba al nostre arxiu on treballa en l'ordenament i catalogació de diversos fons documentals con un dels més il·lustres arxivers de la Seu barcelonina. Fruit del seu treball són, entre altres obres, els vuit volums d'índexs de pergamins i de llibres. És autor de moltes monografies històriques i col·laborador insigne del volum vint-i-viutè de l'Espanya Sagrada del P. E. Flórez (i M. Risco), tot ell dedicat a la història eclesiàstica antiga de Barcelona. El dia 27 d'abril de 1789 acaba la seva tasca a l'arxiu capitular i dos anys després mor essent arxiver diocesà de Barcelona.

Segle XIX

Amb motiu de les lleis de desamortització eclesiàstica dictades pel Govern, el nostre arxiu, com tots els altres arxius eclesiàstics d'Espanya, perd valor administratiu i, com a conseqüència, es desorganitza completament. El 1869 l'arxiu

és clausurat per ordre governativa, i resta durant una desena d'anys. A finals de segle, l'arxiu es troba completament abandonat i desordenat.

1900, juny 12

El Rev. Mn. Josep Mas i Domènch és nomenat beneficiat encarregat de l'arxiu; ací treballa incansablement fins al 1936. Enmig de moltes dificultats de tota mena, comença la tasca de reordenar els fons documentals, el contingut dels quals arriba a conèixer com ningú més. Emprèn l'obra gegantina d'ordenar, classificar i catalogar les piles enormes de pergamins extraviats que troba als armaris de la sala de la Pia Almoina i a l'Arxiu de Mitja Escala. Així surten les quatre sèries de pergamins, integrades per unes 10.000 unitats, que ell anomena «Diversorum». Demés publica en quatre volums les regestes del Cartulari de la Catedral. Tot això li permet d'escriure innumerable treballs històrico-monogràfics de molta erudició sobre la Catedral i la diòcesi; amb encert se l'ha anomenat el Cronista modern de la Seu i del bisbat de Barcelona. Amb senzillesa i afabilitat posa l'arxiu a l'abast de tots els investigadors. Ja vell, mor a Vilassar de Dalt, el dia 16 de maig de 1942.

1936-1939

Per tal de salvar l'arxiu de les mans dels revoltosos, els «Serveis d'arxius de la Generalitat» dirigits pel seu cap, el Sr. Agustí Duran i Sanpere, el traslladen a correu-cuita al proper convent de l'Esperança, situat al carrer de la Palma de Sant Just: els còdexs i els incunables són dipositats a la «Biblioteca de Catalunya». Arran de les incidències bèl·liques de l'any 1938, instal·len l'arxiu al monestir de Santa Maria de Pedralbes, als afores de la ciutat, tret d'algunes sèries que porten a Viladrau, al Montseny. La primavera de l'any 1939, l'arxiu retorna a la Seu.

1948

L'arxiver diocesà, Rev. Mn. Josep Sanabre i Sanromà, publica una guia inventari de l'arxiu: El Archivo de la Catedral de Barcelona (424 pàgs.), obra de consulta imprescindible tant per a conèixer-ne la història, antiga i recent, com el contingut de gairabé totes les sèries: l'autor havia contribuït eficaçment a la seva ordenació i custòdia durant els anys 1937-1939.

1942-1965

El Capítol confia la direcció de l'arxiu al Rev. Mn. Josep Oliveras i Caminal, que, ajudat per Mn. Eliseu Cots i Carbonell i per Mn. Leandre Niqui i Puigvert, comença la classificació de diversos fons documentals. Fruit de llur treball és la publicació periòdica de l'arxiu titulada «Scrínium», que des de l'any 1951 fins al 1959 va publicar 22 fascicles, amb molta documentació i amb diversos treballs monogràfics d'història i bibliografia, de diferents col·laboradors. -- Mn. Oliveras publica, l'any

1946, el catàleg Cartas Reales, siglos XII-XV (224 pàgs.). Mor a Barcelona, l'any 1964.

1965-1969

El Capítol de la Seu barcelonina, conscient del gran valor històric del propi arxiu i de la necessitat d'obrir-lo a tots els investigadors, l'any 1965, crida Mn. Àngel Fàbrega i Grau, el qual emprèn tot seguit l'ordenació completa de la documentació i la seva instal·lació definitiva a les noves dependències que es construeixen sobre dues de les naus del claustre segons les tècniques més modernes de l'arxivística. L'any 1966 s'hi associa Mn. Josep Baucells i Reig, i ambdós revisen tota la documentació per tal de refer integrament les sèries originals de l'arxiu. Fruit d'aquest treball en equip és l'inventari-catàleg manuscrit que comprèn tots els fons de l'arxiu, l'index del qual és el present opuscle. Ajudant Déu, publicaran aviat l'inventari complet.

1969, maig 3

Inauguració solemne de les noves instal·lacions de l'Arxiu Capitular de la S. E. Catedral de Barcelona avui beneïdes pel nostre Arquebisbe, Mons. Marcel González i Martín. Des d'avui el Capítol de la Seu de Barcelona es complau a oferir l'estudi de tota la seva documentació als professionals de les ciències històriques.

Índex general de les sèries documentals de l'Arxiu Capitular de la S. E. Catedral Basílica de Barcelona

CATEDRAL

I. BIBLIOTECA

1. PAPIRUS

Sèrie de nou papirus de factura egípcio-hellenista, però de procedència franco-romana i merovíngia, probablement dels segles V-VII. Foren trobats dins una de les guardes del ms. 120 del nostre arxiu, quan aquest còdex tan famós del segle VIII, que conté unes homilies de san Gregori el Gran, fou resturat l'any 1927 a la Biblioteca Apostòlica Vaticana. Hom en prepara un estudi crític.

2. CÒDEXS

A darreries del segle XVIII, el P. Jaume Caresmar va escriure un «Cathalogus codicum seu librorum manuscriptorum, qui in segregatis sanctae Ecclesiae Cathedralis asservantur» (ACB, «Caresmar Índex», vol I). Hi va catalogar 199 còdexs. Existeix una transcripció d'aquest catàleg feta l'any 1907.

A base del catàleg de Caresmar i d'una altra cinquantena de manuscrits, el canonge Dr. Josep Oliveras i Caminal va compondre, el 1949, un inventari dels tractats continguts en els còdexs del nostre arxiu: «Codicum in sanctae Barcinonensis Ecclesiae segregatis asservatorum tabulae («Scrínium» [Barcelona], fasc. VII, octubre-desembre de 1952).

Mentre és enllestit el catàleg complet dels nostres còdexs que satisfaci plenament les exigències de la investigació històrica, transcrivim amb lleugeres modificacions, a tall d'orientació, els epígrafs de l'índex sistemàtic de l'inventari d'Oliveras i l'esquema cronològic d'aquests tractats.

Índex sistemàtic

Sagrada Escriptura	10 tractats
Patrologia	14 tractats

Teologia (83 tractats):

Obres generals	11 tractats
Unitat i Trinitat de Déu	4 tractats
Déu creador	4 tractats
Jesucrist i la Gràcia	3 tractats
Sagraments	10 tractats
Teologia espiritual	11 tractats
Pontífex romà	10 tractats
Papa i Concili	15 tractats
Concilis	15 tractats
Dret canònic i dret civil	26 tractats
Litúrgia	16 tractats
Llibres corals	55 tractats
Història	22 tractats
Literatura clàssica	10 tractats
Ciències naturals	2 tractats
Vària	17 tractats

Divisió cronològica dels tractats

Segle VIII	1
Segle X	2
Segle XI	1
Segle XII	7
Segle XIII	25
Segle XIV	69

Segle XV	72
Segle XVI	24
Segle XVII	40
Segle XVIII	14

A més dels «Libri Antiquitatum Sedis Barcinonensis», quatre magnífics volums (s. XIII) que integren el Cartulari de la Catedral (Cf. Josep Mas, Rúbrica dels Libri Antiquitatum de la Seu de Barcelona, a «Notes històriques del bisbat de Barcelona». vols. IX-XII, Barcelona 1914-1915) per la importància excepcional que tenen, cal esmentar, entre altres, el còdex núm. 120 «Divi Gregorii codex homiliarum in Lucam, a XXI ad XL» escrit el segle VIII amb lletra uncial, i el núm. 116 «Missale ad Barcinonensis ecclesiae consuerodinem», més conegut com a «Missal de Santa Eulàlia», del segle XV, amb miniatures meravelloses (Cf. J.Mª Madurell, El il·luminador de llibres, Rafael Destorrents, ¿artífice del Misal de Santa Eulàlia?, a «Scrínium», fasc. VIII-X [1953], pàgs. 1-8).

La revista «Scrínium» (fasc. I-XXII, 1951-1959) ha publicat notes i estudis sobre diversos manuscrits del nostre arxiu, especialment els que duen els núms. 1, 2, 3, 4, 21, 26, 49, 64, 70 i 105.

3. INCUNABLES I EDICIONS DEL SEGLE XVI

El P. Jaume Caresmar (s. XVIII) va redactar un inventari dels llibres estampats durant els segles XV-XVI que hi havia a la biblioteca capitular de la nostra Catedral: en total són 160 unitats, «Scrínium», fasc. VIII-X (1953), va transcriure literalment aquest inventari, i va afegir-hi uns índexs: sistemàtic, onomàstic i de tipògrafs. Segons l'índex sistemàtic dels tractats, es pot fer l'estadística següent:

Sagrada Escripura	26 tractats
Patrologia	15 tractats
Teologia dogmàtica	68 tractats
Teologia espiritual i moral	26 tractats
Dret canònic i dret civil	11 tractats
Litúrgia	5 tractats
Historia	13 tractats
Literatura clàssica	6 tractats
Ciències naturals	4 tractats
Hagiografia	2 tractats

Filosofia	16 tractats
Vària	8 tractats

4. BIBLIOTECA AUXILIAR DE L'ARXIU

Per tal d'ajudar els investigadors, el nostre arxiu disposa d'una biblioteca auxiliar moderna, on figuren gairebé tots els estudis monogràfics sobre la Catedral o els seus monuments històrico-artístics; sobretot s'hi poden consultar els principals instruments de treball científic al servei de la investigació històrica, especialment de l'eclesiàstica.

II. PERGAMINS

El nombre total de documents en pergamí que avui l'arxiu posseeix és d'unes 40.000 unitats.

La major part d'aquesta documentació sempre ha integrat les sèries o seccions de cadascun dels fons diversos de l'arxiu. Al segle XVI, els pergamins d'aquestes sèries, juntament amb els llibres i papers corresponents, foren col·locats al compartiment respectiu anomenat stància o scrinium que aleshores es van construir a cada sala o cubiculum; ara aquests pergamins, bé que separats de la documentació en paper, segueixen formant part de les sèries respectives, tal com més avall ho palesa el present índex d'aquelles sèries.

Una altra part de pergamins, en nombre molt considerable, procedeix de diversos fons documentals: uns són propis de la mateixa Catedral, com, per citar-ne alguns, una bona quantitat de documents originals dels «Libri Atiquitatum», i els de les marmessories; d'altres provenen d'arxius sobrevinguts, com és ara una part dels de les canòniques agustinianes de Santa Maria de l'Estany i de Sant Joan de les Abadesses, i també del Gran Priorat de Sant Joan de Jerusalem, de Catalunya. Cal remarcar que només aquesta part de documentació en pergamí constitueix la gran sèrie de l'arxiu que en aquest inventari s'anomena «Pergamins».

La documentació d'aquest fons, malgrat diversos intents antics d'ordenació, a les acaballes del segle XIX estava totalment desordenada. Mn. Josep Mas, des del 1900 fins al 1936 emprengué la tasca gegantina d'ordenar aquests pergamins, de classificar-los i catalogar-los. Aconseguí de fer-ho amb uns 10.000, que agrupà en quatre seccions que anaren concretant-se successivament i que ell anomenà «Diversorum». Per a cadascun d'aquests documents va redactar una papereta en forma de regesta:

Diversorum A (anys 950-1714)

Diversorum B (anys 878-1815)

Diversorum C (anys 894-1602)

Diversorum D (anys 1236-1652)

A més dels documents d'aquestes seccions «Diversorum», i dintre del mateix fons, queden uns quants grups de pergamins que, o bé estan classificats insuficientment, o bé ho estan amb noms tan arbitraris com «Sèrie mercenària», «Autògrafs de sant Oleguer i de sant Ramon de Penyafort», «Vendes», «Compres», «Documents amb segell», «Noms llatins», etc.

Per a facilitar als investigadors la recerca de documents en pergamí de totes les sèries i seccions de l'arxiu, hom disposa, a més de les paperetes del «Diversorum» escrites per Mn. Mas, de vuit llibres manuscrits on hi ha extractats milers de pergamins (anys 876 a 1775). El P. Caresmar (segle XVIII) va redactar-los amb criteris molt desigual, des d'una nota senzilla fins a un resum bastant extens. (Vegeu: ACB «Caresmar: Índex».) Així mateix hom disposa d'altres inventaris, de vàlua molt diversa, escrits per distints arxivers: «Beneficis, Priorats, Domes, i Taula de l'Obra» per Sebastià Roger, l'any 1592 i ss.; «Privilegis pontificis i reials » per Josep Soler, l'any 1648; «Diverses escriptures», per ordre alfabètic de matèries; «Pergamins de Mitja Escala», del segle XVII; «Rendes de la Pia Almoina», de l'any 1730, etc.

III. OBRA DE LA CATEDRAL

1. LLIBRES DE L'OBRA (1325-1800) *
2. ALBARANS (1451-1824)
3. ALTRES LLIBRES DE L'OBRA (1438-1904) + Doc. Perg. **
4. FAÇANA I CIMBORI DE LA CATEDRAL (1863-1917)
5. DOCUMENTS DIVERSOS (Caixes) (1473-1900)
6. «IUS TABULAE» (=«Sposalles») (1451-1904)

* Així s'indica el títol de les seccions compostes de documentació en paper. Les dates posades entre parèntesi assenyalen l'època compresa per la documentació; les dates expressades amb segles signifiquen una datació insegura o aproximada, que hom no ha pogut ajustar per raons diverses. Ací no és esmentat el nombre de volums que integren la secció (n'hi ha que passen de quatre-cents i n'hi ha que total arriben a la mitja dotzena), ni de les llacunes cronològiques entre les dues dates extremes assenyalades, ni del format, ni del tipus extern de la

documentació (llibre, quadern, carpeta, lligall, etc.). Tot s'indicarà convenientment en el catàleg complet de l'arxiu en curs de preparació.

****** L'afegitó en cursiva que porten molts dels epígrafs indica que aquella secció, a més de la documentació en paper, compta amb una col·lecció, més o menys extensa, de documents en pergamí. No s'assenyalen les dates dels pergamins, però cal advertir que sovint la documentació en pergamí comença en una època anterior a la documentació en paper: moltes vegades la diferència és de segles. Vegeu sèrie «Pergamins».

IV. SAGRISTIA

1. SAGRISTIA EN GENERAL:

Capbreus de la Sagristia (1478- s.XVIII)

Llibres de comptes (1382-1816)

Albarans (1475-1888)

Llibres de dipòsits de caixa, i de vaivé, de la Sagristia (1379-1863)

Albarans de la cera (1445-1527)

Emoluments:

Sants Olis (1819-1863)

Drets de Baptismes (1731-1797)

Distribucions de la cera (1449-1805)

Altres llibres de la Sagristia (1522- s.XX) + Doc. Perg.

2. LLIBRES SACRAMENTALS:

Baptismes (1535-1969)

Confirmacions (1693-1969)

Matrimonis (1573-1969)

Òbits:

Defuncions (1579-1874)

Sepultures (1560-1799)

Vasoria (1533-1789)

Parròquies provisionals de Barcelona (1823-1824)

Decrets d'esmenes de partides (1607-1969)

Esborrany de partides de Baptisme (1607-1969)

3. ESCOLANS:

Administració dels escolans (1375-1683)

Albarans dels escolans de cota de grana (1656-1820)

4. CAPELLES DE LA CATEDRAL:

Lluminària del Santíssim (1375-1807) + Doc. Perg.

Santa Eulàlia (1554-1721) + Doc. Perg.

Sant Oleguer (1617-1810)

Santa Llúcia (1679-s. XIX)

Altres capelles:

Sant Sepulcre (1422-1425)

Sant Sever (1456)

Santa Magdalena (s. XV)

Sant Crist de la Galera (Lepant) (1846-1872)

5. CONFRARIES DE LA CATEDRAL:

Santa Eulàlia (1363-1969)

Puríssima Concepció (1404-1969)

Sant Crist de Lepant (1695-1969)

Sant Roc (1720-s. XX)

Altres confraries (s. XVI-XX)

CAPÍTOL DE LA CATEDRAL

I. CONSTITUCIONS I SECRETARIA

A. Constitucions

1. PRIVILEGIS:

Pontificis (1054-1966) + Doc. Perg.

Reials (876-1931) + Doc. Perg.

2. ORDENAMENTS:

Constitucions capitulars (1394-1921) + Doc. Perg.

Constitucions sinodals (1241-1919)

Constitucions provincials (1243-1727)

Consuetes (s. XIV-1969)

3. RESOLUCIONS:

Llibres de resolucions o d'actes capitulars (1343-1969)

Llibres de la Sivella (1501-1770)

4. MANUALS NOTARIALS:

Manuals d'actes (1731-1853)

Manuals de resolucions (1789-1853)

5. MANUALS DE MANAMENTS (1602-1808)

6. ESBORRANYS DE MANUALS NOTARIALS CAPITULARS (1536-1795)

7. LLIBRES DE VISITA PASTORAL (Sede vacante) (1576-1766)

B. Secretaria

1. SECRETARIA GENERAL (1840-1969)

2. CORRESPONDÈNCIA:

Santa Seu (s. XVI-XX) + Doc. Perg.

Reial (1363-1931) + Doc. Perg. (Cf. JOSÉ OLIVERAS CAMINAL, Cartas Reales [s. XII-XV], Barcelona, ACB 1946, 224 pàgs.)

General:

Cartes enviades (1516-1847)

Cartes rebudes (1516-1835)

3. COMISSIONS (Santa Seu; Govern; particulars) (s. XIV-XIX)

4. LLIBRES D'ASSISTÈNCIA AL COR (s. XIX-XX)

5. LLIBRES DE TORNOS (1524-1933)

6. LLIBRES DE COL·LACIONS (1545-1759)

II. DIGNITATS I OFICIS

1. ARDIACONAT MAJOR:

Capbreus (1434-1845)

Llevadors (1547-s. XIX)

Vària (s. XV-XVIII)

2. DEGANAT:

Capbreus (1418-1666)

Llevadors (1541-1815)

Vària (s. XVII-XIX)

3. SUSTENTORIA (1499-s. XIX)

4. CABISCOLIA (s. XIII-XIX)

5. ARDIACONATS FORANS:

Santa Maria del Mar (1495-1637)

Penedès (1324-1778)

Vallès (1417-1793)

6. DIGNITATS REIALS (Tresoreria; Ardiaconat de Badalona; Ardiaconat del Llobregat) (1347-1753)

7. SAGRISTIA MAJOR (1557-1584)

8. DORMITORERIA (1511-1608)

9. DOMERIA:

Quatre Domes unides (1536-s. XIX) + Doc. Perg:

Primera Dome (1538-s. XVIII)

Segona Dome (1392-1553)

Tercera Dome (1396-s. XVI)

Quarta Dome (1511-s. XVIII)

10. ADMINISTRACIÓ CAPITULAR:

Administració en comú (s. XIV-1897)

Administració de diverses administracions en comú (1405-1840)

11. ARXIU CAPITULAR:

Llibres de préstec (1469-s. XIX)

Llibres de lectors (1965-1969)

Cròniques:

Exemplària (1406-1905)

Monografies impreses (1905-1969)

Impresos diversos (s. XVI-XX)

Arxiu fotogràfic (s. XX)

Culte i pastoral (s. XIX-XX)

Vida eclesiàtica de Barcelona: miscel·lània (1966...)

Documentació particular d'alguns canonges (s. XIX-XX)

12. NOTARIA PARTICULAR:

Bernat Vilarrúbia (1295-1341)

Jordi Vilarrúbia (1332-1346)

Guillem Borrell (1316-1337)

Pere Borrell (1334-1395)

Pere Coll (1379-1380)

Gabriel Canyelles:

Manuals (1395-1448)

Capbreus (1399-1418)

Vendes (1399-1423)

Procures (1399-1424)

Testaments (1399-1423)

Documents capitulars (1402-1444)

Julià Roure:

Comú (1401-1445)

Vendes (1403-1445)

Manuals (1407-1425)

Joan Ginebret (1446-1468)

Dalmau Ginebret (1465-1501)

Joan Vilana (1490-1529)

Gaspar Lafranquesa (1522-1546)

Lluís Vilana (1529-1530)

Francesc Sunyer (1547-1572)

Jaume Massaguer (1573-1588)

Salvador Coll (1594-1613)

Enric Coll (1620-1650)

Pere P.Vives (1652-1675)

Matias Marsal (1675-1730)

Diversos notaris (s. XV)

Pia Almoina (s. XV-XVI)

Arrendaments (1504-1838)

Capbreuació comú (1672-1862)

III. PROCURES

1. DÈCIMA, SUBSIDI I EXCUSSAT (1357-1837)

2. LLEUDES DE MEDIONA I REIAL:

Llibres notariais:

Privilegis i sentències (s. XIII-XVIII)

Arrendaments (s. XIII-XIX)

Manuals d'èpoques (1756-1808)

Administració:

Mesades (1546-1598)

Llibres de la terça (1581-1705)

Credença del dret del vi (1706-1712)

Llibres de cobrat i pagat (1663-1669)

Esborrany de cobraments (s. XVII-XIX)

Altres llibres (1635-1713)

3. LLEGATS DE LLIBRES «EXTRAVAGANTS»:

Patrimoni reial:

Col·lecció amb enquadernació luxosa, pell blanca (1327-1414)

Altres llibres del mateix patrimoni (1319-1401)

Comptes de companyies, comerciants, navegants, individus, etc. (1268-1864)

Llibres de comptes per localitats (1318-s. XIX)

Comptes comuns (s. XIII-XV)

4. CISMA D'OCCIDENT (s. XV):

Tractats [Vegeu la sèrie «CÒDEXS»]

Documents pontificis + Doc. Perg.

Documents episcopals + Doc. Perg.

Documents reials + Doc. Perg.

Documents de particulars + Doc. Perg.

Correspondència:

Correspondència enviada + Doc. Perg.

Correspondència rebuda + Doc. Perg.

IV. CARITAT O MENSA CAPITULAR

1. ADMINISTRACIÓ GENERAL DE LA CARITAT:

Llibres d'administració (1331-1820)

Albarans (1507-1836)

Llibres diversos: Capbreus (s. XIV-1836) + Doc. Perg.

Morabatins: Doc.Perg.*

* Advertiu que quan aquest afegitó en lletra cursiva, indicatiu de que hi ha documentació en pergamí, no porta el signe + avantposat, vol dir que aquella secció és composta exclusivament de pergamins, amb mancança absoluta de documents en paper.

2. PABORDIES (PREPOSITURES):

Pabordies en general:

Capbrevació (1408-1751)

Inventaris, «Specula», Llevadors (1478-1853)

Lluïsmes (1484-1722)

Comptes (1486-1822)

Albarans (1519-1822)

Les dotze Pabordies (Gener-Desembre) (s. XIV-XIX) + Doc. Perg.

3. CENSOS I CENSALS:

Venda i creació de censals (1400-1854)

Llevadors i comptes diversos (1416-1862)

Comptes (1486-1822)

Documentació diversa (1343-1897) + Doc. Perg.

4. BENEFICIS:

«Quaranta beneficis» o «Beneficis units»:

Llibres de comptes (1582-1683)

Llevadors (1605-1784)

Albarans (1453-1685)

Diversa (1579-1830) + Doc. Perg.

Altres beneficis:

Capbreus (1366-1914)

Beneficis de dins la Catedral (s. XIV-XIX) + Doc. Perg.

Beneficis de fora la Catedral (1299-1833) + Doc. Perg.

Beneficis diversos en comú (1347-s. XIX)

5. PRIORATS:

Sant Quintí de Mediona (1313-s. XIX) + Doc. Perg.

Lluçà (1434-1827) + Doc. Perg.

Les Verges (1548-s. XIX) + Doc. Perg.

6. CAPELLANIES I VICARIES:

Capellania o Doma de Llerona (s. XIV-1711)

Altres capellanies: Doc. Perg.

Vicaria de Gavà: Doc. Perg.

Vicaria de Sant Andreu de Palomar: Doc. Perg.

Vicaria de Sant Climent de Llobregat: Doc. Perg.

7. CAUSES PIES:

Matoses (1525-s. XIX) + Doc. Perg.

Guerau de Vilana (1545-1925)

Altres Causes Pies (1508-s. XIX) + Doc. Perg.

8. ANIVERSARIS:

Llibres d'administració (1357-1807)

Llibres de taula (1443-1724)

Morabatins (1352-1676)

Lluïsmes (1467-1677)

Distribucions (1391-1440)

Ploms:

Llibres de dipòsits de ploms (1519-1852)

Albarans dels dipòsits de ploms o del Comú (1555-1679)

Ploms blancs (1670-1711)

Pistolets:

Pistolets de dipòsits de ploms (1679-1815)

Pistolets de sepultures i d'albats (1703-1719)

Llibres del bosser (Cor de Sant Pere i Cor de Sant Joan) (1475-1863)

Marmessories dels aniversaris (1336-1515)

Llevadors (1391-1809)

Albarans (1429-1852)

Censos i censals (1273-s. XIX)

Capbreus dels aniversaris comuns (1413-1826)

Miscel·lania (testaments, aniversaris, celebrats, etc.) (s. XVI-XIX)

9. MISSES:

Fundacions de misses cantades i resades (1673-1880)

Llibres d'administració:

Llibres diversos (1654-1711)

Altar del Sant Crist (1586-1641)

Altar privilegiat (Ànimes) (1505-1656)

Altres llibres (1703-1839)

Plecs de celebració de misses (s. XVIII-XIX)

Albarans:

Misses a l'altar de Santa Eulàlia (1553-1637)

Misses a l'altar privilegiat (Ànimes) (1519-1626)

Misses a l'altar del Sant Crist (1590-1598)

Misses de la Manna (1531-1711)

Misses en diversos altars de la Catedral (1496-1711)

10. PASTRIM:

Administració:

Llibres de comptes (1403-1820)

Albarans (1493-1663)

Llibres de mesades (1525-1609)

Blat (1337-1652)

Molins (1540-1553)

Pa:

Llibres del pa (1521-1774)

Pa pastat (1521-1589)

Pa servit (1531-1607)

Pa i prims, servits i venuts (1521-1565)

Pa pastat, servit i venut a particulars i a la Pia Almoïna (1591-1609)

Carnisseria, i arrendaments de la carnisseria i fleca (1683-1836)

Diversa (1331-1708)

11. MANNA:

Llibres de comptes, sèrie A (1506-1833)

Llibres de comptes, sèrie B (1541-1823)

Albarans (1526-1587)

Dipòsits (1562-1768)

Diversa (1505-s. XVIII) + Doc. Perg.

12. MARMESSORIES DE LA CARITAT (1300-1884)

13. HOSPITALS:

Hospital d'en Colom (1375-1404)

Hospital d'en Vilar (1377-1398)

Hospital dels malalts o «dels mesells» (1379-1395)

Hospital d'Olesa de Bonesvalls (1776-1806)

Hospital de Cervelló (1801 i ss.)

Hospital de la Santa Creu (s. XIX)

14. PLOMS DE LA CARITAT:

Dipòsits de ploms, o pistolets de la Caritat (Mesades canonicals) (1549-1846)

Ploms blancs de la Caritat (1729-1807)

V. PIA ALMOINA

A. Llibres notarians

1. MANUALS D'ACTES (1383-1542)
2. «LIBER IUDICIARIUS» (1515-1669)
3. ÀPOQUES DE LA PIA ALMOINA (1431-1669)
4. ARRENDAMENTS (1563-1760)
5. TESTAMENTS (1331-s. XVIII) + Doc. Perg.
6. PROCURES I ALTRES LLIBRES (s. XV-XVIII)
7. CAPBREVACIÓ (1347-1783)

B. Administració

1. ENTRADES:

Censos i censals:

Capbreus-Llevadors:

Ciutat i territori units (1335-1774)

Ciutat (1475-1531)

Territori (1358-1735)

Albarans (1325-1447)

Censals morts del General de Catalunya: Doc. Perg.

Censals morts de Mallorca: Doc. Perg.

Censals morts d'universitats i particulars: Doc. Perg.

Morabatins-Llevadors:

Quatre parts unides (1508-1749) + Doc. Perg.

Primera part (1533-1615) + Doc. Perg.

Segona part (1533-1585) + Doc. Perg.

Tercera part (1533-1585) + Doc. Perg.

Quarta part (1533-1590) + Doc. Perg.

Cinquena part o Territori (1560-1593) + Doc. Perg.

Capbreuació del Carnisser:

General (1499-1502)

Primera part (1503-1531)

Segona part (1511-1531)

Primera i segona parts unides (1505-1523)

Lluïsmes (1395-1802)

Marmessories de la Pia Almoina (1297-1425)

2. SORTIDES:

Administració general:

(Format major) (1284-1388)

(Format mitjà) (1431-1569)

(Format petit) (1608-1820)

Albarans (1353-1822)

Majordomia (1343-1683)

Ministral (1533-1635)

Llibres de porcions (1427-1855) + Doc. Perg.

3. ADMINISTRACIONS FORANES:

Vicaria de Sant Andreu de Palomar (1394-s. XVIII) + Doc. Perg.

Sant Martí Sarroca:

Documentació notarial (capbreus, establiments, processos (1370-s.XIX)

Capbreus-Llevadors de censos i confessions (1414-s. XVIII)

Comptes (1387-1814) +Doc. Perg.

Sitges:

Manuals notariaus (trasllat d'actes i llibres comuns)(1300-1739)

Llibres de Cort i Judiciarius (1321-1586)

Capbreus, capbreus-llevadors i confessions (1360-1675)

Comptes (1320-1570)

Hospital de Sant Joan Baptista (1327-1824)

Processos (1397-1836)

Altres llibres (1341-1835) + Doc. Perg.

Vilafranca del Penedés:

Capbreus i altres documents notariais (s. XIII-1887)

Manuals d'actes (1495-1514)

Comptes de les rendes (1487-1567)

Llevadors de comptes (s. XIV-1792) + Doc. Perg.

Sant Feliu de Llobregat (s. XIV-1740) + Doc. Perg.

Terrassa (1605-s. XIX) + Doc. Perg.

Banyeres (1333-1377)

Moguda (1375-1590) + Doc. Perg.

Altres poblacions (1379-s. XIX)

Documentació en pergamí de les poblacions següents:

Aleixar	Llevaneras	Sant Joan Despí
Alella	Lliçà de Munt	Sant Julià d'Altura
Arboç, L'	Lliçà de Vall	Sant Just Desvern
Arboçar, L'	Mallorca	Sant Vicenç de Morrocurt
Argentona	Martorell	Sant Vicenç dels Horts
Avinyoner	Miralpeix	Santa Agnès de Malenyanes
Badalona	Molins de Rei	Santa Coloma de Cervelló
Benages (Olèrdola)	Mollet	Santa Coloma de Gramanet
Biure	Montfalcó	Santa Creu d'Olorda
Cabrera de Mataró	Montornès	Santa Digna (Olèrdola)

Caldes de Montbui	Montseny	Santa Eulàlia de Provençana
Cantacorps (La Bleda)	Mosqueroles	Santa Fe (Penedès)
Cantallops (Avinyonet)	Olesa de Montserrat	Santa Margarida del Penedès
Castellví de la Marca	Palau-solità	Santa Maria de Lliers
Cornellà	Palou	Santa Maria de Palautordera
Esplugues	Parets	Santiga
Foix	Premià	Sarabiola
Fortesa	Quadra de la Serra o de Vilarodona	Teià
Garraf	Reus	València
Garriga, La	Riudoms	Vallvidriera
Granada, La	Rubí	Veciana
Granollers	Sanata	Vilalbí
Grevalosa	Sant Boi de Llobregat	Vilamajor
Gunyoles, Les	Sant Climent de Llobregat	Vilanova de la Roca
Lavit	Sant Cugat Sesgarrigues	Vilassar

C. Diversa

1. DOCUMENTS (1266-1788)
2. LLIBRES DE COMPTES (1290-1832)
3. CASA DELS POBRES (1488-1517)

VI. PROCESSOS

Sèrie formada per un conjunt de centenars de lligalls que contenen milers de plets i de processos en defensa dels drets de la Catedral i del Capítol. Van des del segle XIII fins al XX.

VII. MAPES I PLANOLS

Col·lecció de mapes i de projectes arquitectònics. D'una i d'altres n'hi ha dels segles XV i XVI, encara que la major part són d'època contemporània.

VIII. ARXIUS EN DIPOSIT

L'any 1969 van ingressar al nostre arxiu els fons documentals dels arxius eclesiàstics següents:

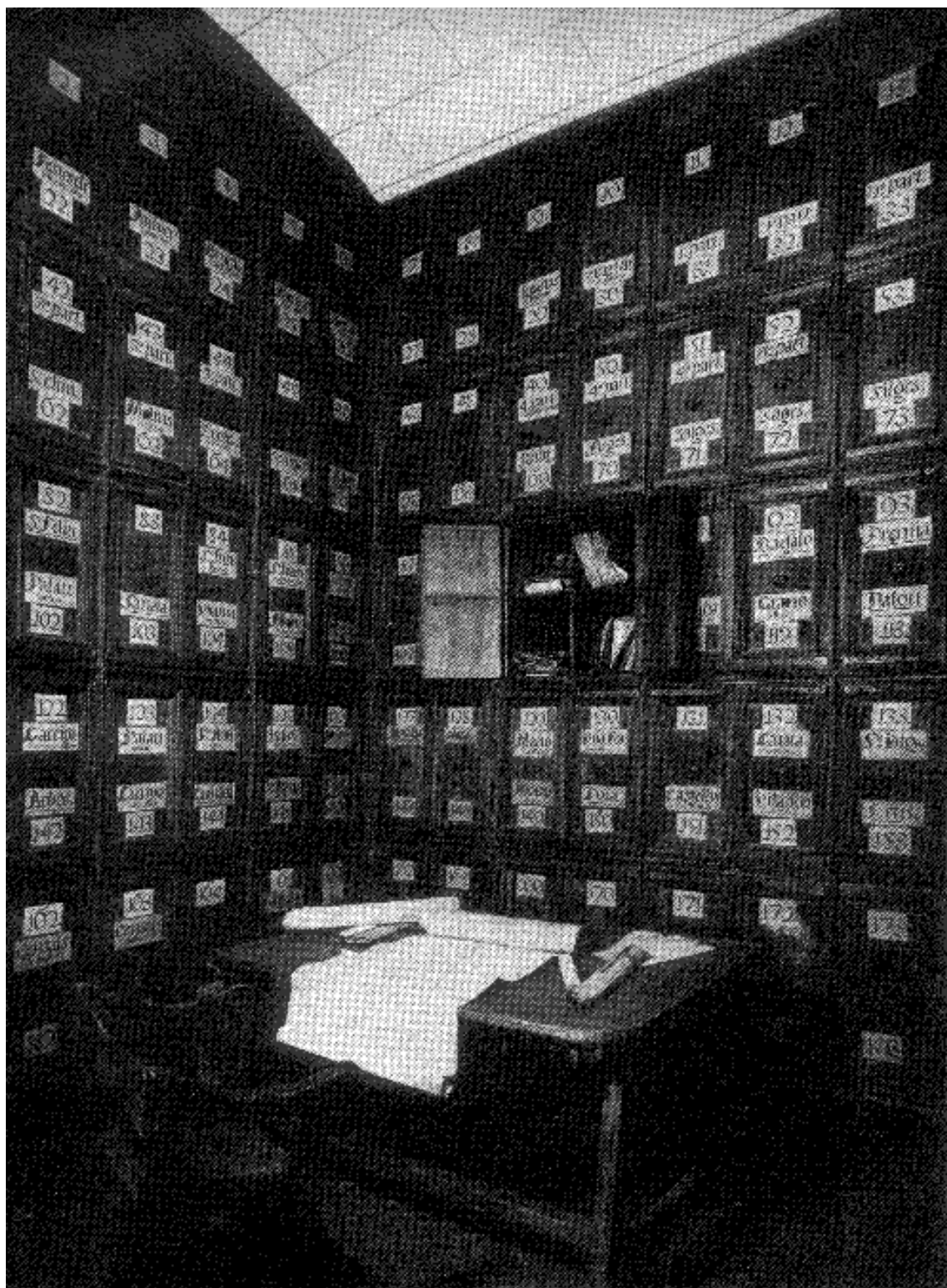
-- «Insigne Col·legi de Beneficiats de Sant Sever», fundat l'any 1479 i adscrit perpètuament a la nostra S. E. Catedral.

-- «Casa dels Infants Orfes», institució benèfica de Barcelona, fundada l'any 1370.

IX. MISCEL·LANIA

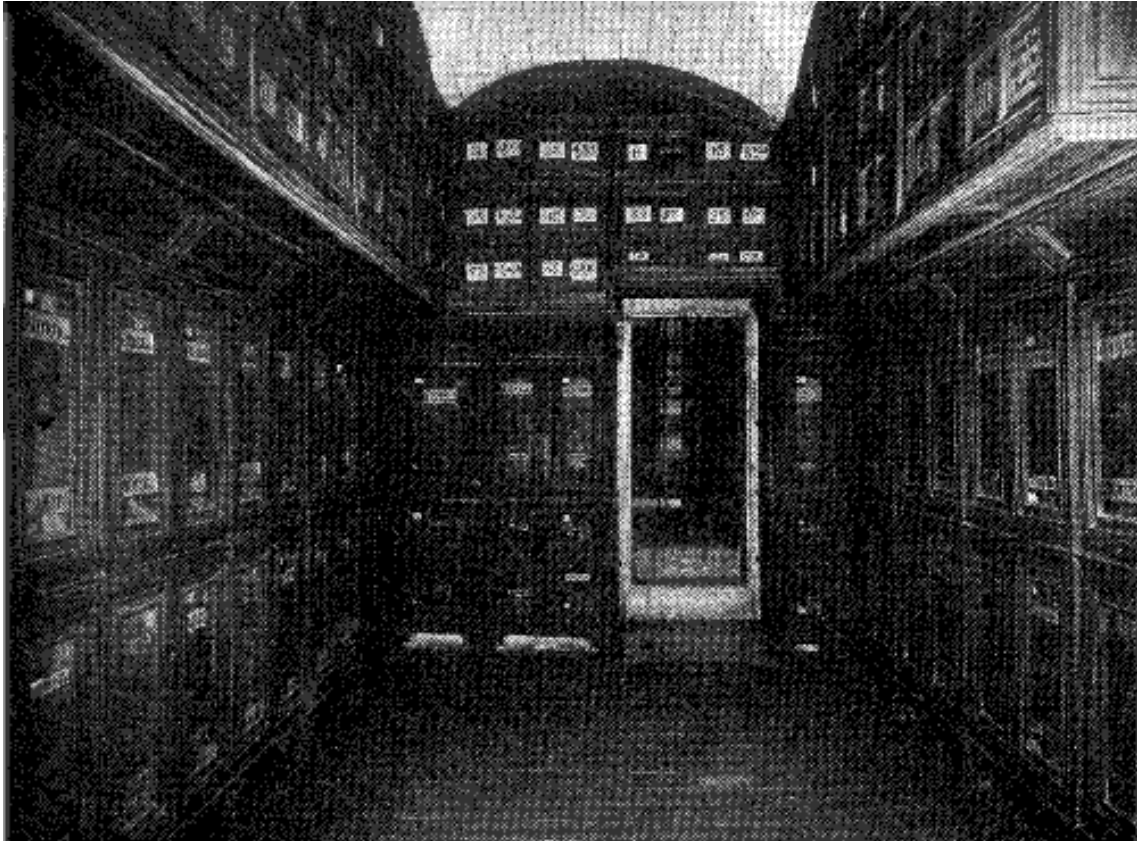
Fons documental heterogeni, de moltes procedències, que no tenen cap mena de lligam amb les sèries de l'arxiu.

IL·LUSTRACIONS

«CUBÍCULUM» IV O SALA DE LA PIA ALMOINA

Dues de les sales de l'Arxiu Major, inaugurat l'any 1535. Cal destacar-hi les prestageries compostes d'armariets de quatre compartiments, cadascun dels quals, anomenats stància i també, scrinium, porta encara el número i el nom de la sèrie corresponent

«CUBÍCULUM» III O SALA DE LA CARITAT

Arreberat i de cara a migdia, l'Arxiu inaugurat l'any 1969 omple dues terrasses superiors del claustre de la Catedral.

L'ARXIU, de l'any 1969. Sala de lectura, on l'investigador té a l'abast una selecta biblioteca auxiliar.

L'ARXIU, de l'any 1969. Sala del Dipòsit. Vista de conjunt i detall de les prestatgeries metàl·liques, de sistema «Compactus». La tècnica constructiva emprada ha permès d'aconseguir per a la documentació uns òptims resultats climàtics, malgrat l'ubicació de l'Arxiu al nucli antic de la ciutat de Barcelona.

PUBLICACIONS DE L'ARXIU CAPITULAR DE LA S. E. CATEDRAL BASÍLICA DE BARCELONA

Sèrie I: CATÀLEGS

JOSÉ OLIVERAS CAMINAL, Cartas Reales: (s. XII-XV) Catálogo. (Barcelona, 1946, 224 pàgs.)

CATÀLEG DE L'ARXIU CAPITULAR DE LA S. E. CATEDRAL BASÍLICA DE BARCELONA:

1. ÀNGEL FÀBREGA I GRAU, i JOSEP BAUCELLS I REIG, Índex general de les sèries documentals (Barcelona, 1943, 220 pàgs.)

Sèrie II: ESTUDIS

«Scrinium». Publicació periòdica de l'Arxiu i Biblioteca Capítular de la S. E. Catedral de Barcelona. -- Aparagué des del 1951 fins al 1959: 22 fascicles.

Sèrie III: MONOGRAFIES

1. ÀNGEL FÀBREGA I GRAU, La Catedral de Barcelona: Guia turística. (Barcelona, 1968, 48 pàgs., 34 làmines en color): -- Edicions en català, castellà, alemany, anglès, francès i italià.

Sèrie IV: FONTS DOCUMENTALS

1. Diplomatarí de la Catedral de Barcelona. Edició crítica dels documents més antics de la C. de B.: segles IX-XII. (En preparació.)

* * *

JOSÉ SANABRE SANROMÁ, El Archivo de la Catedral de Barcelona [«Los Archivos eclesiásticos de la diócesis de Barcelona», II] (Barcelona, 1948, 420 pàgs.)